

Nošenje djece s **problemima u obitelji** i kako ih prepoznati

---

Za pravilan razvoj djeteta iznimno je važan odnos u obitelji. Povjerenje i bliskost koju dijete stekne u obitelji odražavat će se na sve njegove buduće odnose. Ukoliko unutar obitelji postoji nasilje, dijete neće stvoriti sigurnost, povjerenje i samopouzdanje. Nasilje u obitelji, koje je često povezano i s nepovoljnim društvenim čimbenicima, a odgovorno je za pravilan razvoj i zdravlje djece koja u takvoj obitelji odrastaju, zahtijeva kontinuiranu pomoć društva i stručnjaka u obliku primarnih, sekundarnih i tercijarnih programa pomoći.

Dijete s obitelji stvara svoja prva iskustva, sliku o sebi i sliku o svijetu stoga je za njegov mentalni razvoj važno da odrasta u funkcionalnoj obitelji. Važno je naglasiti da je odnos dijete - majka najvažniji odnos za djetetovo daljnje funkcioniranje. Bez sigurne privrženosti, dijete neće moći razviti pozitivne i sigurne odnose sa svojom okolinom.

Istraživanja pokazuju da zlostavljana i zanemarena djeca pokazuju ponašanje i emocionalne probleme, loše kognitivno funkcioniranje te imaju slabiji uspjeh u školi. Izloženost fizičkom zlostavljanju dovodi do smanjenja motivacije i lošeg daljnjeg školovanja, što uzrokuje napuštanje školovanja. Traumatizirana djeca ne osjećaju se sigurno, ne vjeruju da ih itko može ili želi zaštititi, te i ne traže pomoć ili se priključuju grupama djece slična razmišljanja i sličnih iskustava jer im takve grupe stvaraju osjećaj sigurnosti i zaštite. To vrlo često dovodi do nasilništva u grupama. Napuštena i odbačena djeca u povećanom su riziku od razvoja brojnih problema - od niskog samopouzdanja do oštećenja moralnog razvoja i teškoća u savladavanju agresivnosti i seksualnosti. Najčešće reakcije djece koja svjedoče nasilju manifestiraju se kao anksioznost, odnosno u obliku trajne uplašenosti, tjeskobe i preosjetljivosti, zatim kao krivnja (jer djeca često misle da su mogla spriječiti nasilje i osjećaju se krivom što to nisu uspjela), a često je prisutna i tuga.

Treba spomenuti i različite metode nasilja nad djecom u suvremenom društvu kao što su gledanje TV sadržaja neprimjerenih djetetovoj dobi, od prikazivanja agresivnih oblika ponašanja do poticanja i promoviranja sadržaja koji mogu negativno utjecati na djetetove stavove prema vlastitom tijelu i odnosima (Kocijan-Hercigonja, Hercigonja-Novković: 2009).

Kod djece razvedenih roditelja često se javljaju neugodne emocije poput tuge, krivnje, ljutnje prema roditeljima i tjelesnih simptoma poput boli u trbuhu i glavobolje. Brojna istraživanja pokazuju da djeca razvedenih roditelja imaju više problema u ponašanju nego što je slučaj kod djece iz cjelovitih obitelji. Roditelji imaju veliku ulogu u poticanju i razvoju regulacije emocija svoje djece dopuštanjem zdravog izražavanja djetetovih emocija, pravilnim reagiranjem na iste te podučavanjem strategija emocionalne regulacije. Djeca koja imaju višu razinu obiteljske podrške pokazuju znatno veću razinu samopoštovanja i značajno nižu razinu anksioznosti. Dobar odnos djeteta s barem jednim roditeljem te podržavajuća i sigurna okolina predstavljaju zaštitne čimbenike za uredan razvoj djeteta, unatoč stresnim životnim događajima.

Buljan Flander i suradnici (2013) napominju kako ne bismo trebali zanemarivati niti odnos s vršnjacima kao zaštitni faktor za djetetov razvoj. U školskoj dobi postojanje barem jednog prijatelja može ublažiti negativne posljedice traumatičnih događaja, dok odbacivanje od strane vršnjaka pojačava probleme u prilagodbi.

Osim podrške obitelji i prijatelja, učitelji imaju značajnu ulogu u prepoznavanju djeteta s problemima i pružanju adekvatne pomoći. Roditelji se često konzultiraju s djetovim učiteljima/učiteljicama u vezi djetetovog ponašanja, poteškoća i obiteljske situacije. Zbog toga je važna suradnja obitelji i škole. Učitelji su dužni prepoznati rizične simptome kod djeteta te na individualnoj razini prilagoditi nastavu sukladno potrebama takvog djeteta, pružiti mu pomoć i podršku te se obratiti stručnoj službi.

Marina Mladinov

LITERATURA:

1. Kocijan-Hercigonja, D. i Hercigonja-Novković, V. (2009). Djeca, mladi i nasilje u obitelji. *Medicus*, 18 (2_Adolescencija), 181-184. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/57167>
2. Matošević, J. (2020). Mentalno zdravlje djece razvedenih roditelja. *Psychē*, 3 (1), 57-68. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/267813>
3. Loades, M. E., Mastrayonnopoulou, K. (2010) Teacher's Recognition of Children's Mental Health Problems. *Teacher's Recognition of Children's Mental Health Problems*.